

Sygn. akt I Ns 977/14

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2015 r.

Sąd Rejonowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Libiszewska

Protokolant: St. sekr. sąd. Alicja Lisiecka

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2015 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z wniosku A. C.

z udziałem R. W. (1)

o zmianę stwierdzenia nabycia spadku

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. kosztami postępowania obciążyć wnioskodawczynię i uczestnika w zakresie faktycznie przez nich poniesionym.

SSR Agnieszka Libiszewska

Sygn. akt I Ns 977/14

UZASADNIENIE

Wnioskiem 26 maja 2014 r. A. C. zwróciła się o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po R. W. (2), dokonanego w formie zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia (repertorium A numer (...)), sporządzonego w dniu 16 sierpnia 2011 r. przez notariusza P. N. i stwierdzenie, iż spadek po zmarłym w dniu 15 lipca 2011 r. R. W. (2), ostatnio stale zamieszkałym w K., na podstawie testamentu z dnia 16 lutego 2010 r. nabyła córka spadkodawcy A. C.. Nadto wnioskodawczyni wniosła o zasądzenie od uczestnika na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wnioskodawczyni wskazała, iż nie miała żadnej wiedzy na temat ww. testamentu, pozostawionego przez spadkodawcę, co oświadczyła w protokole dziedziczenia, sporządzonym przez notariusza w dniu 16 sierpnia 2011 r. W dniu 17 lutego 2014 r. otrzymała pismo od pełnomocnika uczestnika wzywające ją do zapłaty kwoty 50.000,00 zł z tytułu uzupełnienia zachowku na podstawie art. 1000 § 1 kc. Po otrzymaniu ww. pisma wnioskodawczyni udała się do Sadu Rejonowego w K., aby dokonać przeglądu akt sprawy o sygn. I Ns 596/10 – akt sprawy po zmarłej w dniu 15 stycznia 2010 r. G. W. – matki wnioskodawczyni. A. C. dowiedziała się wtedy o istnieniu testamentu, sporządzonego przez ojca w dniu 16 lutego 2010 r., w którym do całości spadku po sobie powołał właśnie ją. Testament był załączony do akt ww. sprawy. Wnioskodawczyni podniosła, że składa wniosek o zmianę aktu poświadczenia dziedziczenia przez upływem roku od dnia, w którym powzięła wiadomość o istnieniu testamentu. Dowiedziawszy się o istnieniu testamentu, sporządzonego przez ojca wnioskodawczynię, A. C. dokładnie przejrzała wszystkie dokumenty, jakie pozostały po jej ojca w domu. W trakcie przeglądania tychże dokumentów, znalazła drugi testament sporządzony przez spadkodawcę, który opatrzony był tą samą datą i zawierał identyczne rozporządzenie majątkiem po jego śmierci jak testament znajdujący się w aktach sprawy o sygn. I Ns 596/10. Zdaniem A. C., testamenty stanowią dowód

tego, że jedyną osobą uprawnioną do spadku po zmarłym R. W. (2) jest jego córka A. C.. Odnalezione testamenty stanowią również dowód tego, że uczestnik R. W. (1) nie jest spadkobiercą po zmarłym R. W. (2) (jak to zostało błędnie stwierdzone w akcie poświadczenia dziedziczenia z dnia 16 sierpnia 2011 r.) oraz że udział wnioskodawczynie w spadku po ww. spadkodawcy był inny niż stwierdzony w tym akcie.

Uczestnik R. W. (1) wniósł o oddalenie wniosku o zmianę przedmiotowego aktu poświadczenia dziedziczenia.

Pełnomocnik uczestnika na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2015 r. podniósł, że odpowiedź na pytanie, kiedy wnioskodawczynie dowiedziała się o spornym testamencie znajduje się w aktach I Ns 596/10. Wnioskodawczynie początkowo działała sama, ponieważ po zwróceniu wniosku pojawił się zawodowy pełnomocnik, którego działania, jak i bezczynności – co wynika z istoty pełnomocnictwa – kształtują bezpośrednio sferę praw wnioskodawczynie. Pełnomocnik wnioskodawczynie, a wobec tego także i wnioskodawczynie wiedzieli o tym testamencie. Mianowicie pismem z dnia 19 kwietnia 2010 r. uzupełniono braki, składając kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, kopię stwierdzenia testamentu ustnego matki wnioskodawczynie i kopię testamentu ojca. Złożono to, co było złożone z pierwotnym wnioskiem, to pismo uzupełniające braki formalne, znajduje się pod kartą 19. Pełnomocnik uczestnika wskazał, że prześledził, w jaki sposób nastąpiło uzupełnienie braków formalnych wniosku: pełnomocnik wnioskodawczynie wystąpił tylko o wydanie kserokopii samego wniosku, musiał taki testament już posiadać. Pełnomocnik uczestnika zarzucił, że nie polega na prawdziwym twierdzeniu, że to ojciec wnioskodawczynie uzupełniał braki formalne wniosku.

Pełnomocnik wnioskodawczynie w odpowiedzi na powyższe twierdzenia wskazał, że podtrzymuje swoje stanowisko w sprawie. Okoliczności, które wskazała wnioskodawczynie wynikały z dokumentów, które posiadała bezpośrednio przy składaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po matce. Poprzez sam fakt, że ktoś składa wniosek o stwierdzenie nabycia spadku trudno przyjąć, że to wnioskodawczynie składała do tego wniosku testament napisany przez ojca.

Wnioskodawczynie oświadczyła, że to ona udała się do adw. D. M. i ona wręczyła mu dokumenty i wcześniej ona je przygotowała do Sądu. Oświadczyła nadto, że nie pamięta, czy przekazała mu dokumenty, którymi uzupełniał wniosek.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca R. W. (2) zmarł w dniu 15 lipca 2011 r. w K., ostatnio stale zamieszkiwał w K.. Aktem poświadczenia dziedziczenia z dnia 16 sierpnia 2011 r. notariusz P. N. poświadczył, że spadek po ww. spadkodawcy na podstawie ustawy nabyli wprost R. W. (1) i A. C. - dzieci spadkodawcy w 1/2 części każdy z nich.

/dowód: akt poświadczenia dziedziczenia z dnia 16 sierpnia 2011 r. – k. 40 – 41 v./

W protokole dziedziczenia z dnia 16 sierpnia 2011 r. , repertorium A numer (...) wnioskodawczynie oraz uczestnik oświadczyli m.in., że według ich wiedzy R. W. (2) nie pozostawił testamentu.

/dowód: protokół dziedziczenia z dnia 16 sierpnia 2011 r. – k. 13 – 16, akta I ns 1276/11/

Wnioskiem z dnia 16 lutego 2010 r. A. C. zwróciła się do Sądu Rejonowego w K.o otwarcie i ogłoszenie testamentu G. W. oraz o stwierdzenie, że spadek po niej na podstawie testamentu nabyła ona. Powyższa sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą akt I Ns 205/10. Do powyższego wniosku zostało dołączone „stwierdzenie treści testamentu ustnego” G. W., akt małżeństwa A. C. oraz testamentu z dnia 16 lutego 2011 r., sporządzony przez R. W. (2). Zarządzeniem z dnia 3 marca 2010 r. wnioskodawczynie została wezwana do uzupełnienia braków formalnych powyższego wniosku poprzez wskazanie adresów spadkobierców G. W., przedłożenia odpisów skróconych ich aktów urodzenia (aktu małżeństwa w przypadku kobiet mężatek), a także podanie adresu R. W. (2) (jeśli żyje), dołączenie odpisów wniosku i podanie adresów świadków testamentu ustnego spadkodawczynie. Pismem z dnia 12 marca 2010 r. wnioskodawczynie uzupełniła ww. braki formalne częściowo – nie przedłożyła bowiem odpisów wniosku, stąd też zarządzeniem z dnia 7 kwietnia 2010 r. Przewodniczący zwrócił ww. wniosek. Pismem z dnia 16 kwietnia 2010 r. zgłosił się do sprawy adw. D. M. jako pełnomocnik A. C. (przedkładając pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej), wnosząc o

sporządzenie i wydanie mu kserokopii wniosku o stwierdzenie nabycia spadku. Jednocześnie adw. D. M. upoważnił apl. adw. P. K. do przejrzenia przedmiotowych akt. W dniu 20 kwietnia 2010 r. adw. D. M. złożył pismo przewodnie, w którym w związku z zarządzeniem z dnia 7 kwietnia 2010 r. o zwrocie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku przedłożył komplet dokumentów z odpisami dla stron, a mianowicie: oświadczenie wnioskodawczynie o przyjęciu spadku wprost wraz z opłatą w znakach sądowych w kwocie 50,00 zł, kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, kopię stwierdzenia treści testamentu ustnego, kopię testamentu. Jednocześnie wniósł o zarejestrowanie sprawy pod nowym numerem. Zarządzeniem z dnia 23 kwietnia 2010 r. sprawa została wpisana pod nowy numer I Ns 596/10. Postanowieniem z dnia 3 marca 2011 r. Sąd Rejonowy w K. stwierdził, że spadek po G. W. na podstawie testamentu ustnego z dnia 22 grudnia 2009 r. nabyła wprost w całości córka A. C.;. W dniu 26 lutego 2014 r. A. C. przeglądała akta sprawy I Ns 596/10.

/dowód: akta sprawy Sądu Rejonowego w K.o sygn. I Ns 596/10 – k. 2 - 6, 9, 14, 16 – 20, 23, 125, 134/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Zeznania świadka C. C. i A. C. Sąd ocenił jako nie zasługujące na przymiot wiarygodności, albowiem pozostają one w sprzeczności z dokumentami, zgromadzonymi w sprawie I Ns 596/10. Mianowicie – jak jednoznacznie wynika z tychże akt A. C. załączyła oryginał testamentu R. W. (2) do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po matce. Wnioskodawczynie nie potrafiła przekonująco wyjaśnić okoliczności, w jakich nastąpiło uzupełnienie braków formalnych tego wniosku. Z akt sprawy jednoznacznie wynika, że w dniu 16 kwietnia 2010 r. zgłosił się jako pełnomocnik adw. D. M., który z kolei przedłożył nadto tego dnia pełnomocnictwo dla apl. adw. P. K., upoważniającego go do przejrzenia akt sprawy. W piśmie tym (wcześniej przygotowanym) adw. D. M. wniósł o doręczenie mu kserokopii wniosku o stwierdzenie nabycia spadku i tę kserokopię otrzymał apl. adw. P. K. tego samego dnia, o czym uczynił odrębną adnotację na piśmie z dnia 16 kwietnia 2010 r. (k. 16). Kilka dni później pełnomocnik wnioskodawczynie – adw. D. M. przedłożył pismo uzupełniające braki formalne, do których należały wymienione przez niego następujące dokumenty: oświadczenie wnioskodawczynie o przyjęciu spadku wprost wraz z opłatą w znakach sądowych w kwocie 50,00 zł, kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, kopię stwierdzenia treści testamentu ustnego, kopię testamentu. Były to zatem wszystkie załączniki wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po G. W.. Nie sposób przyjąć, iż zatem pełnomocnik wnioskodawczynie przedłożył dokumenty, których treści nie znał. Nadto należy wskazać, że sama wnioskodawczynie na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2015 r. potwierdziła, że to ona przygotowywała dokumenty dla adw. D. M.. Należy podkreślić, że sygnalizowana przez wnioskodawczynie okoliczność, że wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po G. W. miał składać jej ojciec – R. W. (2) jest całkowicie niepotwierdzona. Nie znajduje odzwierciedlenia w materiale dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, nie wynika też w żaden sposób z akt I Ns 596/10. Nie ma w tych aktach żadnej wzmianki, by choćby przeglądał on akta ww. sprawy. W tej sytuacji zeznania wnioskodawczynie i świadka C. C. w zakresie, w jakim odnoszą się do momentu powzięcia przez wnioskodawczynie wiedzy o testamencie R. W. (2) należało ocenić jako nie polegające na prawdzie. Tym bardziej, że okoliczności tej zaprzeczał od samego początku uczestnik R. W. (1). Zeznania uczestnika w tym zakresie należało ocenić jako zasługujące na przymiot wiarygodności, albowiem są zgodne z materiałem dowodowym, zebrany w niniejszej sprawie. Należy w tym miejscu podkreślić, że jest oczywistym, iż działania pełnomocnika odnoszą skutek bezpośrednio skutek wobec osoby, która udzieliła mu umocowanie. Nie sposób logicznie uzasadnić twierdzenie, jakoby wnioskodawczynie nie były znane dokumenty, które przekazała swemu pełnomocnikowi. Jednocześnie należy podnieść, że skoro pełnomocnik wnioskodawczynie wnosił o wydanie mu wyłącznie kserokopii wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, a następnie w ramach uzupełnienia braków formalnych wniosku złożył także odpisy wszystkich załączników pierwotnie złożonego wniosku, to oczywistym jest, że musiał być w ich posiadaniu. Logicznym jest, że przekazała mu je wnioskodawczynie. A. C. nie naprowadziła żadnych przekonywujących dowodów, z których wynikałoby, że nie miało to miejsca. Jednocześnie Sąd oddalił wniosek o uzupełniające przesłuchanie uczestników na okoliczność, kto składał wniosek do Sądu Rejonowego w K.w dniu 16 lutego 2010 r. o stwierdzenie nabycia spadku po G. W., i jakie dokumenty, były przekazane ojcu R. W. (2), albowiem była to okoliczność bezsporna. Znaczenie dla ustalenia momentu, w którym wnioskodawczynie powzięła wiadomość o spornym testamencie ma – zdaniem Sądu – procedura uzupełnienia braków formalnych tegoż wniosku, a tego nie dotyczyła teza, na jaką mieli być uzupełniająco przesłuchani uczestnicy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił również w oparciu o pozostałe dokumenty zgromadzone w sprawie, które nie były kwestionowane przez żadnego z uczestników, w związku z czym Sąd nie miał żadnych podstaw, aby podważać ich autentyczność, wiarygodność oraz moc dowodową.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 679 kpc dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów rozdziału 8. kpc. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. Zgodnie natomiast z § 4 ww. przepisu § 1 – 3 art. 679 kpc stosuje się odpowiednio do zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia oraz do stwierdzenia nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego.

Należy w tym miejscu wskazać, iż, zanim Sąd podejmie rozważania nad przesłankami merytorycznymi zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, koniecznym jest ustalenie, czy spełnione są formalne przesłanki dopuszczalności tejże zmiany.

W ocenie Sądu, wnioskodawczyni nie naprowadziła żadnych przekonujących dowodów, z których wynikałoby, że w momencie sporządzania aktu poświadczenia dziedziczenia po R. W. (2) nie wiedziała o istnieniu testamentu ojca. Okoliczność ta – jak wyżej szczegółowo omówiono – nie wynika z akt sprawy I Ns 596/10. Nie można zatem przyjąć, że w momencie sporządzania przedmiotowego aktu poświadczenia dziedziczenia nie miała możliwości przedłożenia testamentu R. W. (2), skoro można go było w łatwy sposób uzyskać poprzez złożenie stosownego wniosku do sprawy I Ns 596/10.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego to okoliczności faktyczne każdej konkretnej sprawy decydują o przyjęciu, czy wnioskodawca jest „zainteresowanym”, w rozumieniu art. 679 k.p.c., czy też nie, oraz że prawo, o którym mowa w tym przepisie, musi być skonkretyzowane i realne, a wpływ na nie wyniku postępowania spadkowego rzeczywisty. Zawsze zatem uzasadnieniem legitymacji do złożenia wniosku z art. 679 kpc jest istnienie rzeczywistego, o charakterze obiektywnym interesu prawnego (vide: postanowienie Sądu Najwyższego, z dnia 6 lutego 2008 r., II CSK 433/2007). Niezbędną przesłanką skutecznego domagania się zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku jest oparcie swojego żądania na podstawie, która nie mogła być powołana w toku postępowania. Niemożliwość powołania polega na tym, że uczestnik postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie był świadom występowania określonej okoliczności mającej wpływ na krąg spadkobierców lub wielkość przysługujących im udziałów, a wiadomość taką uzyskał już po wydaniu przez sąd postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku (vide: postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 27 października 2006 r. I CSK 167/2006).

Tym samym wniosek A. C. o zmianę zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia podlegał oddaleniu.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania znajduje swoje umocowanie prawne treści art. 520 kpc, zgodnie z którym Sąd obciążył wnioskodawczynię i uczestników tymi kosztami w zakresie faktycznie przez nich poniesionym. Jednocześnie z uwagi na fakt, że rozstrzygnięcie o kosztach postępowania znajduje swoje umocowanie prawne w treści art. 520 kpc, zgodnie z którym Sąd obciążył uczestników tymi kosztami w zakresie faktycznie poniesionym (pkt 2 postanowienia). Należy bowiem wskazać, że sprawa o stwierdzenie nabycia spadku (a także o zmianę stwierdzenia nabycia spadku) ze swej istoty nie jest nacechowana sprzecznością interesów uczestnikami, stąd brak podstaw do obciążenia kosztami uczestniczek (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego, sygn. akt II CZ 55/11).

SSR Agnieszka Libiszewska